

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Pomůcky: psací potřeby, pravítko, kalkulačka, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.)

1

6 bodů

Vždy z jednoho pojmu z prvního, druhého a třetího řádku můžeme sestavit trojice horských celků – měst – vodstva, které váže dohromady společné území jednoho státu.

Spojte následující pojmy do logických trojic.

1. řádek: Elborz, Asír, Aragac, Maskat, Karatau
2. řádek: Jerevan, Teherán, Karaganda, Dubayy (Dubaj), Makka (Mekka)
3. řádek: Namak, Sevan, Tengiz, Rudé moře, Ománský záliv

1:

2:

3:

4:

5:

V prvním řádku se jeden pojem logicky svým charakterem odlišuje od zbylých čtyř. **Určete, který to je, a zdůvodněte, proč.**

2

5 bodů

Tvarová podobnost geografických objektů bývá nazývána odborným termínem (jednoslovným pojmem), který je odvozený od názvu jednoho z ostrovů v jihovýchodní Asii. Tento ostrov protíná rovník. Ostrov je velmi tvarově podobný jednomu většímu ostrovu ležícímu v jeho blízkosti na západ od něj.

a) Určete název obou těchto navzájem tvarově podobných ostrovů.

b) Napište názvy dvou souostroví, kterých jsou tyto dva ostrovy součástí.

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

c) Napište název státu, který se na ostrovech rozkládá.

Nápověda: Čím je menší měřítko mapy, k tím většímu zjednodušení tvaru zobrazovaných objektů dochází. Pro správné řešení úlohy a) je třeba zvolit mapu co možná největšího měřítka.

3

5 bodů

Přiřad'te k sobě oblast a hlavní pěstovanou plodinu či produkt:

1) čaj	A) Kavkaz	1	
2) vinná réva	B) Moluky	2	
3) koření	C) Jáva	3	
4) kaučuk	D) Malajský poloostrov	4	
5) kokos	E) Negros	5	

4

5 bodů

Uved'te, které Asijské státy jsou významnými vývozci energetických surovin tak, že export energetických surovin z nich přesahuje 30 mld. USD. Výpočtem doložte pravdivost svého tvrzení.

5

9 bodů

Austrálie a Nový Zéland jsou země s celou řadou významných přírodních památek.

Níže je uvedeno 5 stručných charakteristik vybraných národních parků a přírodních památek, které jsou pod ochranou organizace UNESCO.

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

a) S pomocí atlasu určete názvy těchto národních parků a přírodních památek

b) U těch, které se nacházejí na území Austrálie, určete stát nebo teritorium, na jehož území leží.

tropický deštný prales na poloostrově
poblíž správního střediska teritoria

pohoří v subtropickém pásu v zázemí
největšího města země

polopouštní oblast s obrovskými skalními
monolity poblíž geografického středu země

pobřežní oblast ostrova, která představuje
jedinečný systém zálivů a jezer

písečný ostrov pokrytý pralesy i sladkovodními
jezery u východního pobřeží země

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

Pomůcky: psací potřeby

6

5 bodů

a) Tři asijská velkoměsta

Níže jsou uvedeny charakteristiky tří asijských velkoměst.

Určete, o která velkoměsta se jedná.

Město ležící téměř na rovníku je zároveň samostatným státem s převahou čínského obyvatelstva. Je významným dopravním uzlem na cestě mezi Austrálií a Evropou. Proslulo mimo jiné přísnými zákony. V posledních desetiletích zažívá veliký rozmach cestovního ruchu.

Bývalé hlavní město muslimské země leží téměř na obratníku Raka na pobřeží Indického oceánu blízko delty jedné ze dvou největších řek jižní Asie. Město je významným přístavem a jeho počet obyvatel již v současnosti přesahuje 10 miliónů.

Město leží na úpatí pohoří, které ho odděluje od Středozemního moře. V minulosti patřilo k hlavním centrům orientálního světa a proslavilo se například významným stejnojmenným obchodním artiklem z oblasti textilního průmyslu. Nyní se často objevuje ve zpravodajských relacích věnovaných zahraniční politice.

b) Posuďte pravdivost tvrzení, která se týkají všech tří uvedených velkoměst:

ANO x NE

Hospodářský rozkvět měst podmínila skutečnost, že se jedná o námořní přístavy.

Všechna tři velkoměsta leží mezi rovníkem a 30° s. š.

Všechna tři města se nacházejí na Blízkém východě.

Dva ze států, v nichž dvě uvedená velkoměsta leží, spolu sousedí (mají společnou státní hranici).

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

7

5 bodů

Spojte závislá území do dvojic s mateřskými zeměmi, kterým tato území náleží.

závislá území: Nová Kaledonie, Guam, Velikonoční ostrov, Vánoční ostrov, Cookovy ostrovy

mateřská země: Francie, Chile, Austrálie, Spojené státy americké, Nový Zéland

8

5 bodů

Skupina asijských států je někdy označována jako takzvaní „asijsí draci“.

Vyjmenujte čtyři země, které do skupiny těchto zemí patří již od 80. let 20. století.

Jak jinak ještě bývají označovány? Zdůvodněte, proč toto pojmenování získaly?

9

9 bodů

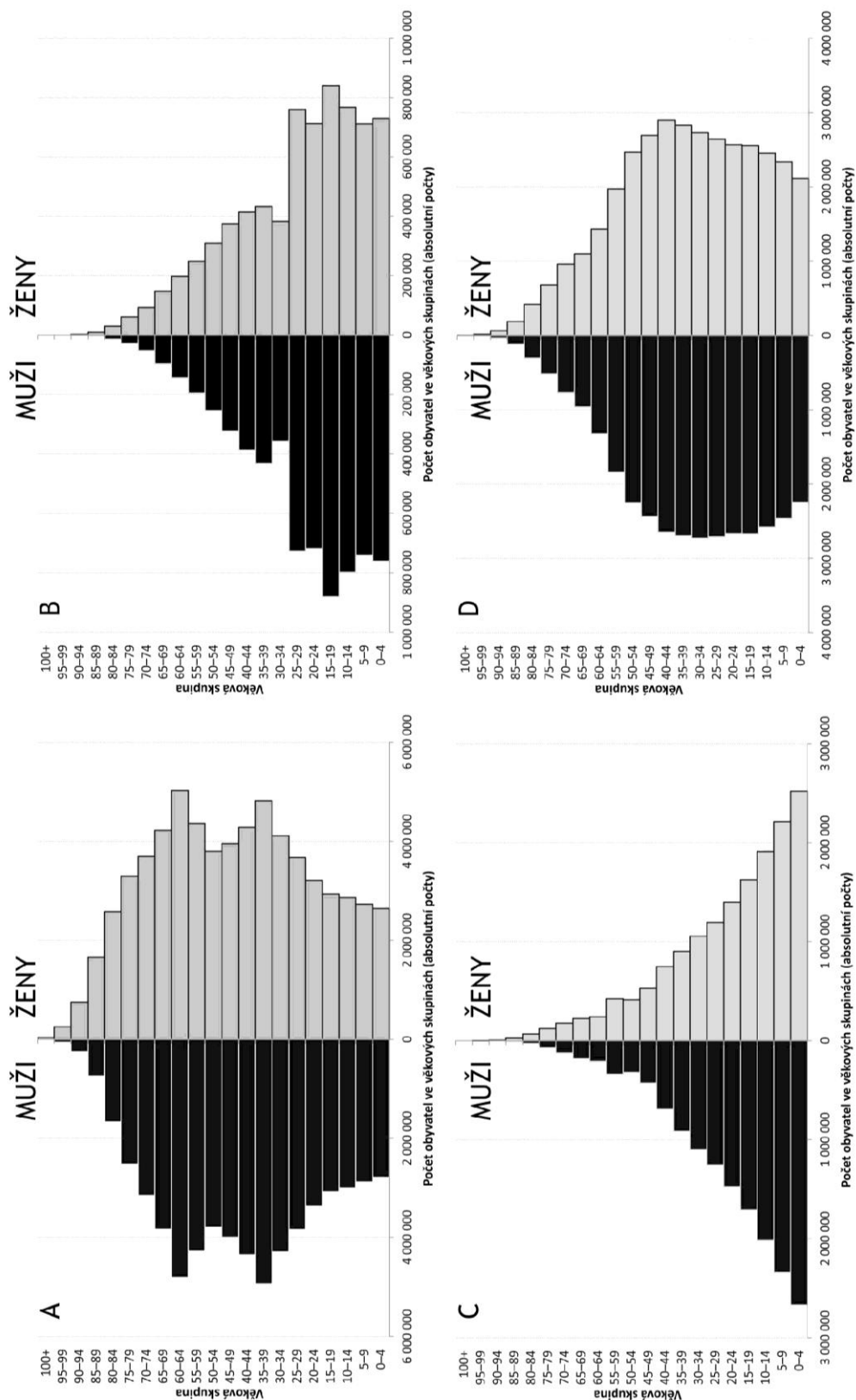
Věková pyramida je grafické vyjádření věkové struktury obyvatelstva. Znázorňuje absolutní počet nebo relativní podíl mužů a žen v daném věku žijící k určitému časovému okamžiku na vymezeném území (např. státu, regionu, města apod.).

Na obrázcích vidíte 4 věkové pyramidy k roku 2010 čtyř asijských států: Irák, Japonsko, Kambodža a Thajsko. **Určete, která pyramida (A–D) náleží kterému státu.**

Stát	Věková pyramida
Irák	
Japonsko	
Kambodža	
Thajsko	

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

Zodpovězte následující otázky, týkající se čtyř asijských zemí a jejich věkových pyramid:

Ve které zemi žije více osob důchodového věku (65 a více let) než dětí ve věku 0–14 let?

Ve které zemi je nejnižší průměrný věk žijících osob?

Ve které zemi je nejvyšší průměrný počet dětí narozených jedné ženě?

Nepravidelné tzv. „zářezy“ ve věkové struktuře, které jsou patrné i na některých obrázcích věkových pyramid výše, nejsou výsledkem přirozeného demografického vývoje a bývají v přímé či nepřímé souvislosti s válkami (zejména pokles porodnosti během válečného konfliktu, naopak zvýšení počtu narozených dětí po skončení války). U jedné věkové pyramidy na obrázku výše se projevuje specifický zářez, který nesouvisí ani s jednou ze světových válek 20. století.

Poznáte, o které věkové struktuře z uvedených zemí A–D je řeč? Co tuto deformaci věkové struktury z největší části způsobilo (jaký faktor to byl)?

10

2 body

Monarchií v čele s panovníkem s dědičným královským titulem je (zakroužkuj):

- a) Nepál c) Malajsie
b) Japonsko d) Kambodža

11

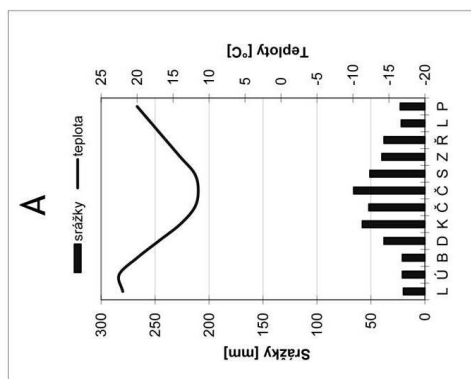
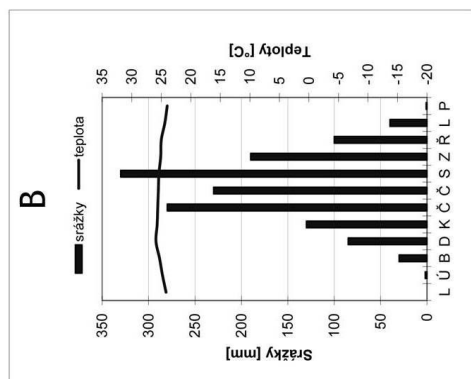
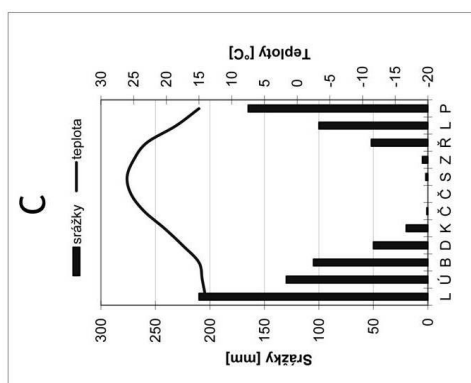
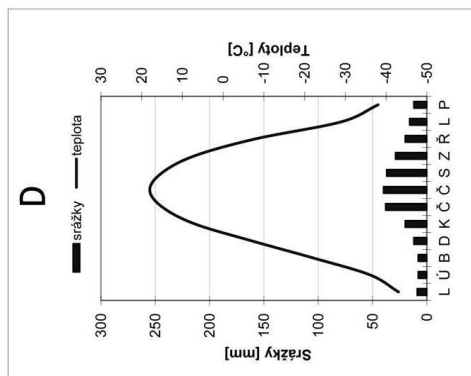
10 bodů

Níže je uvedeno osm grafů – čtyři klimadiagramy se znázorněním klimatických charakteristik (A–D) a čtyři hydrogramy odtoku (1–4) pro čtyři různá povodí: Jordán, Lena, Mekong a Murray. **Přiřaďte ke každému povodí řeky odpovídající odtokovou charakteristiku a klimadiagram.**

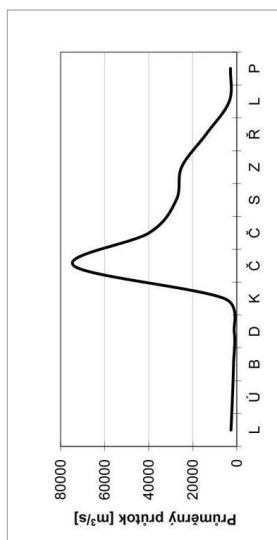
<i>Povodí</i>	<i>Klimadiagram</i>	<i>Hydrogram</i>
Jordán		
Lena		
Mekong		
Murray		

KRAJSKÉ KOLO

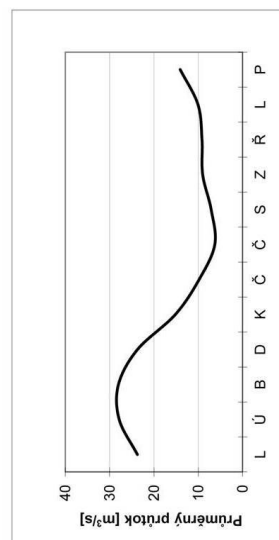
KATEGORIE D

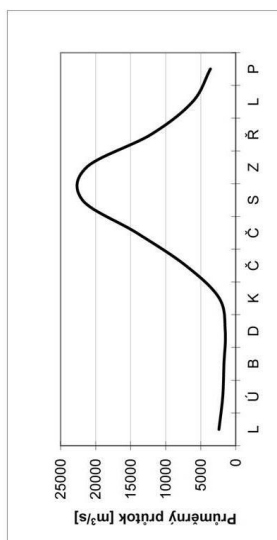
2

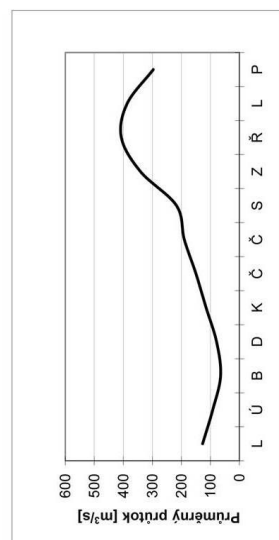
4

1

3

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

Pro kterou ze čtyř výše uvedených řek platí následující charakteristika?

Jak se jmenuje jezero zmíněné v charakteristice povodí?

Řeka teče poledníkovým směrem. Plocha povodí se blíží milionu km². Na horním toku je hlavním zdrojem vodnosti voda z tajících ledovců. Při pravidelných povodních na dolním toku část vody odtéká do rozlehlého jezera, které pak nadlepšuje průtok na začátku sušší části roku.

12

2 body

Vyberte z nabídky asijských států ty, které mají přístup k moři, tj. jejich státní hranici alespoň z části omývá některé moře:

Afghánistán, Bhútán, Gruzie, Jordánsko, Kambodža,
Kazachstán, Kuvajt, Laos, Myanmar (Barma), Uzbekistán

13

2 body

Kartogram znázorňuje rozložení určité charakteristiky podle vybraných asijských států. Čím tmavší barva, tím vyšší intenzita daného jevu (šrafura vyjadřuje chybějící údaje).

O kterou charakteristiku se jedná? (zakroužkujte)

- A
Podíl vyznavačů buddhismu z celkové populace státu (v %).
- B
Hustota železniční sítě, tj. délka železničních tratí ku rozloze státu (km/1 000 km²).
- C
Podíl těžebního průmyslu na tvorbě HDP (v %).
- D
Úhrnná plodnost (počet dětí na jednu ženu).

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Pomůcky: psací potřeby, pravítko, kalkulačka,
Česká republika: sešitový atlas pro základní školy a víceletá gymnázia (Kartografie Praha, a. s.)

GEOGRAFICKÁ EXKURZE PO SEVERU ČECH

Geografové si svoje názory a poznatky často vyměňují na odborných konferencích. Do Česka se právě sjela skupina geografů z různých evropských zemí a 20 účastníků se přihlásilo na jednodenní geografickou exkurzi po severu Čech. Připravte pro tuto skupinu geografů exkurzi tak, abyste se pohybovali výhradně po území buďto Ústeckého nebo Libereckého kraje.

Exkurze by měla splňovat tyto předpoklady:

- 1) Odborná geografická exkurze není výlet cestovní kanceláře, a proto není potřeba za každou cenu navštívit věhlasné památky. Cílem exkurze je představit účastníkům charakteristický obraz území, včetně jeho krás, ale i problémů.
- 2) Exkurze se bude odbývat výhradně po území Ústeckého nebo Libereckého kraje. Zvolte si pouze jeden z těchto krajů. Pokud se v některém z nich nachází vaše škola, musíte si vybrat ten druhý. Pozor, pokud si vyberete ten kraj, ve kterém se nachází vaše škola, je řešení celé úlohy neplatné!
- 3) Vyjedete z krajského města, kde budou účastníci ubytováni. Nemusíte se do něj ale již vracet, pokud nechcete.
- 4) Exkurzi budete realizovat autobusem, ale nesmíte ujet více než 200 km.
- 5) Během exkurze je v plánu udělat 5 zastávek (počet 5 může zahrnovat i prohlídku v místě konečné zastávky).
- 6) Během exkurze ukážete odborníkům krajiny typické pro daný region.
- 7) Během exkurze navštívíte minimálně jedno město (sídlo větší než 3 000 obyvatel).
- 8) Během exkurze navštívíte minimálně jedno místo, odkud bude dobrý rozhled do kraje. Na toto místo dojdete pěšky, celá pěší cesta (tam i zpět) však nesmí přesáhnout 5 km.

K řešení budete potřebovat atlas České republiky.

Pokud si nevíte rady, prohlédněte si v rámečku na konci úlohy příklad obdobného řešení pro Jihočeský kraj.

14

0 bodů

Nejprve napište, který ze dvou krajů (Ústecký nebo Liberecký) jste si zvolil(a).

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

15	27 bodů
-----------	----------------

Napište trasu geografické exkurze – vypište jednotlivé úseky a zastávky vaší trasy. U každé zastávky stručně zdůvodněte její volbu a napište, co konkrétně chcete odborníkům ukázat a proč.

16	3 body
-----------	---------------

Vymyslete atraktivní název pro exkurzi, který bude zároveň vystihovat to, co účastníci uvidí.

KRAJSKÉ KOLO

KATEGORIE D

Příklad řešení:

Jihočeský kraj – příklad exkurze bez návratu do místa zahájení cesty

Název exkurze: Krajina plná vody

Celkem ujetých kilometrů: 177

- 1. úsek České Budějovice – Třeboň;** zastávka v Třeboni, městská památková rezervace, centrum tradiční rybníkářské oblasti, CHKO a biosférická rezervace UNESCO Třeboňsko.
- 2. úsek Třeboň – Suchdol nad Lužnicí;** cestou výhled na rybníky spojený s výkladem o historií rybníkářství v českých zemích; v zázemí Suchdola nad Lužnicí těžba písků a štěrkopísků (lomy).
- 3. úsek Suchdol nad Lužnicí – Tereziino údolí;** krajinný park a maloplošné chráněné území v údolí vodního toku Stropnice v podhůří Novohradský hor.
- 4. úsek Tereziino údolí – úpatí Vítkova kamene;** vrch Vítkův kámen 1 035 m n. m. poblíž vodní nádrže Lipno v prostoru rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Výstup na Vítkův kámen (cesta tam i zpět do 5 km): výhled na vodní nádrž Lipno, vrch Kleť (1 084 m n. m., CHKO Blanský les), Novohradské hory, pohoří Šumava (CHKO a NP). Území bylo v roce 1938 okupováno Německem – výhled spojit s výkladem o dřívějším osídlení pohraničí českými Němci.
- 5. úsek úpatí Vítkova kamene – Český Krumlov;** cestou kolem papírny ve Větřní – výklad k jihočeskému průmyslu (papírenský, dřevozpracující, potravinářský); Český Krumlov jako památka zapsaná na seznamu světového dědictví UNESCO. Zde účastníci končí svou cestu.

Zdroj: Z. Pavlasová, S. Kučerová